

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ

„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“

ОСНОВАН 1888 Г.

АВТЕНТИЧНО ОЦЕНЯВАНЕ: СЪЗДАВАНЕ НА РУБРИКИ

Факултет по математика и информатика
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Съдържание

- Какво е „рубрика“ в оценяването
- Четири основни стъпки
- „Как да...?“
 - Дефинирам конкретните цели (**Стъпка 1.**)
 - Разработя критерии за качествена работа (**Стъпка 2.**)
 - Определя степените на изпълнение на критериите (**Стъпка 3.**)
 - Съставя конкретно описание на изпълнението (**Стъпка 4.**)
- Обобщения и изводи

Какво е „рубрика“ в оценяването

- На базово ниво, рубриката е инструмент, специфициращ очакванията при дадено оценяване на постиженията
- Рубриката разделя дадено оценяване на съставните му части и описва детайлно кое е приемливото и неприемливото ниво на изпълнение за всяка от тези части
- Средство за оценяване под формата на таблица, която описва "стандарта за изпълнение" на поставената задача.
- Състои се от списък от **критерии за оценка** на дадената дейност и **скала** (от отлично до незадоволително) за всеки критерии.
- Рубриките могат да бъдат използвани за оценяване на голямо разнообразие от задания и задачи:
 - научни статии, критически анализи на произведения, участия в дискусии, лабораторна работа, портфолиа, групова работа, устни презентации и мн. др.

Какво рубрика?

Пример

Criteria	Weight	Levels of Performance		
		Poor (1)	Good (2)	Excellent (3)
Number of Sources	x1	1-4	5-9	10-12
Historical Accuracy	x3	Lots of historical inaccuracies	Few inaccuracies	No apparent inaccuracies

Как да създадем рубрика?

1. Определете задачата, за която искате да създадете рубрика и опишете целите.
2. Запишете около 5-7 типични грешки, които могат да бъдат допуснати от обучаемите
3. Превърнете грешките в “положително” описани дейности по дадената задача
4. Задайте показатели за всяка дейност от точка 3.
 - от отлично до незадоволително, като опишете и дейностите между двете крайности

Четири основни стъпки (1)

- **Стъпка 1:** Дефинирай **конкретните цели** на заданието/задачата
 - Използвай ABCD-метода за дефиниране на цели
- **Стъпка 2:** За всяка конкретна цел разработи **критерий/и за качествена работа**
- **Стъпка 3:** Определи **степените на изпълнение** на критериите и точките за всяка степен
- **Стъпка 4:** За всяка отделна степен на изпълнение на всеки критерий състави **конкретно описание на изпълнението**

Четири основни стъпки (2)

	Степен на изпълнение 1 / Точки	Степен на изпълнение 2 / Точки	Степен на изпълнение 3 / Точки	Степен на изпълнение 4 / Точки
Критерий 1
Критерий 2	Описание на Степен 1 за Критерий 2	Описание на Степен 2 за Критерий 2	Описание на Степен 3 за Критерий 2	Описание на Степен 4 за Критерий 2
Критерий 3
Критерий 4

„Как да...?“ - Стъпка 1.

- Стъпка 1: Дефинирай **конкретните цели** на заданието/задачата
 - Използвай (A)**BCD**-модела за дефиниране на добри „урочни“ цели
 - **A**(udience - опиши аудиторията
 - **B**(ehaviour - използвай глагол, описващ наблюдаемо (и измеримо) поведение
 - **C**(onditions - опиши условията, при които ще се реализира изпълнението
 - **D**(egree - опиши степента/стандарта, които трябва да покрие изпълнението
- Декомпозирай всяка конкретна цел на заданието на **умения** или **действия**, които искаш да (наблюдаваш и) оцениш

Стъпка 1 - Определяне на целите

- Добре описаните цели на задачата ще ви помогнат за ефективното “разписване” на критериите за отлично свършена работа
- Препоръчително е да използвате вече готов пример от ученическа работа по поставената задача

„Как да...?“ - Стъпка 2.

- Стъпка 2: За всяка конкретна цел разработи **критерий/и за качествена работа**
 1. За всяка конкретна цел опиши в общи термини критерии(те) за качествена работа / изпълнение
 2. Развий по-нататък идеята си за всеки критерий за качествено изпълнение, като си задаваш въпроса „Какво е...?“
 3. Подчертай ключовите думи/компоненти във всеки критерий за качествена работа
 4. Редактирай критериите за да постигнеш яснота

Стъпка 2 – Чрез описание на грешките

- Отново е препоръчително да използвате за пример автентичен ученически текст
- В случай, че нямате - опишете грешките, които смятате, че учениците могат да допуснат при изпълнението на поставената задача

„Как да...?“ - Стъпка 3.

- Стъпка 3: Определи **степените на изпълнение** на критериите и **точките** за всяка степен
 - Реши какви степени на изпълнение за успех / усъвършенстване искаш да използваш и определи брой точки, давани за всяка степен
 - Пример

Степен на изпълнение	Описания („Дескриптори“)
Висока	Отлично, (За) образец, Над средното, Висока степен, Много добре
Средна	Задоволително, Преминава, Приемливо, Достатъчно, Добре
Ниска	Незадоволително, Лошо, Нуждае се от подобряване, Не преминава, Неприемливо

Стъпка 3 - Положително описани степени

- Превърнете списъка от описаните грешки в списък с положителни качества
- Използвайте съществителни, които описват това, което изисквате, а не това, което би липсвало в дадената задача.
 - Пример: пише грозно и нечетливо - пише с неясна графика главните и малките букви, не отделя думите; не редактира четливо текста си при необходимост
- Потърсете мнението на външен човек, който да оцени написаното от вас

„Как да...?“ - Стъпка 4.

- Стъпка 4: За всяка отделна степен на изпълнение на всеки критерий състави **конкретно описание на изпълнението**
 1. Опиши всяко конкретно ниво на изпълнение за всеки критерий, като формулираш описанията по възможно най-позитивния начин
 - фокусирай се върху направеното от обучаемия, а не (само) върху това, което липсва или е недостатъчно
 - започни като разпишеш най-високата и най-ниската степен на изпълнение
 - важно е да зададеш и “средните” нива между успеха и провала - именно те помагат да на обучаемите в процеса на овладяване на поставената задача
 2. Комбинирай в таблица критериите за качество на работата с описанията на нивата на изпълнение

НЕтабличен пример на рубрика от България (Национално външно оценяване - 7 клас)

ПО ОТНОШЕНИЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ ТЕКСТ УЧЕНИКЪТ: Точки

- Предава съдържанието вярно, изчерпателно и в съответствие с развитието на действието. **6**
- Предава съдържанието в съответствие с развитието на действието, вярно, но сбито. **5**
- Предава съдържанието вярно и в съответствие с развитието на действието, но пропуска някои епизоди. **4**
- Предава съдържанието като цяло, но пропуска и/или размества епизоди, важни за развитието на действието. **3**
- Предава съдържанието като цяло, но допуска смислова неточност при един или няколко епизода. **2**
- Предава съдържанието като цяло, но пропуска отделни епизоди и допуска смислово несъответствие. **1**
- Допуска фактологични грешки и показва неумение за вярно и изчерпателно предаване на съдържанието в съответствие с развитието на действието. **0**

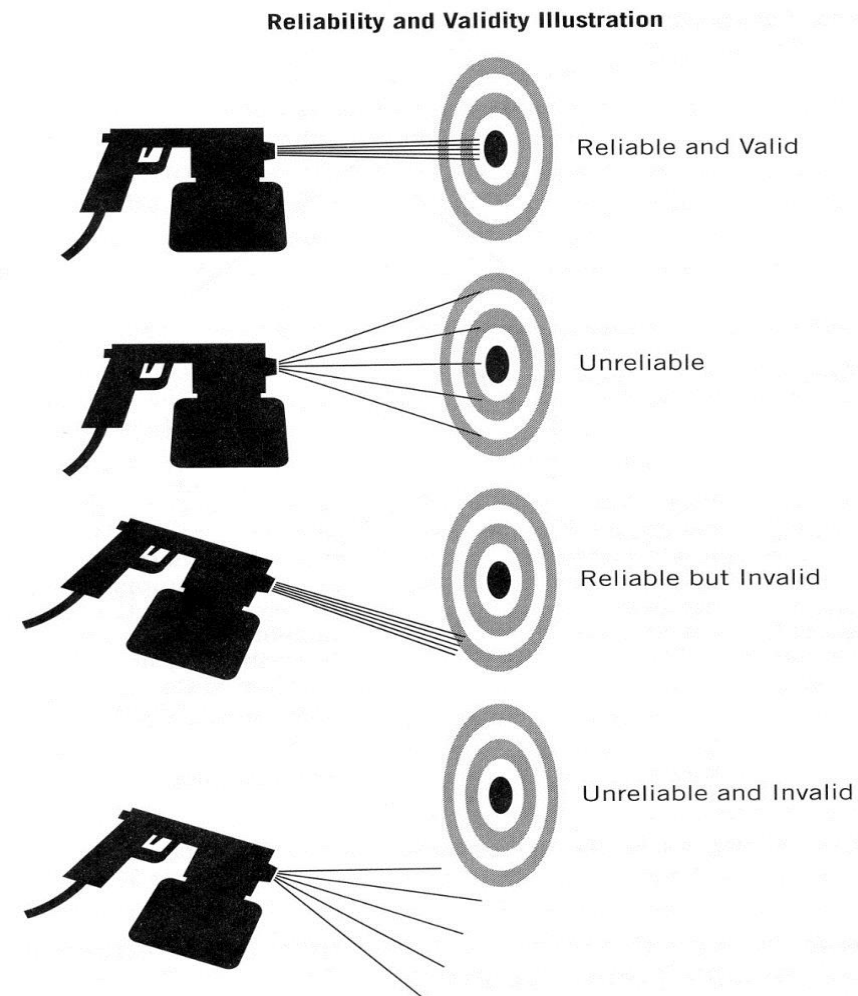

Обобщения и изводи

- Оценяването с рубрики е метод за оценяване с:
 - **висока валидност (high validity)**
 - подобрена **надеждност**
- Съставянето на добри рубрики изисква време и упражнения
- По възможност въвлечи обучаемите в съставянето на рубриците за оценяване
- Дай достъп до рубриците в процеса на подготовката на обучаемите **преди** оценяването
- Където е възможно, използвай взаимно оценяване и самооценяване от обучаемите с цел (само)рефлексия
- Добре съставените рубрики улесняват много оценяването и даването на обратна връзка
- Рубриците са информативни за, и одобрявани от, родители и работодатели

The Concepts “Validity” and “Reliability”

From: Smith, P.L. & Ragan, T.J. (2005), *Instructional Design, 3rd Edition*, p. 190. Hoboken, NJ: Wiley.

Използвана литература

- Katie Datko, Creating Rubrics, PCC
- Център за оценяване CRESST, UCLA, USA (<https://cresst.org>)
- <http://www.mon.bg/>
- [http://en.wikipedia.org/wiki/Rubric_\(academic\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Rubric_(academic))
- <http://rubistar.4teachers.org/index.php>
- <http://citl.indiana.edu/resources/teaching-resources1/rubrics.php>
- <http://blogs.leeward.hawaii.edu/iteach/step1-assessments/>

